

Lovisa Löfgren
Utredningssekreterare
E-post: lovisa.lofgren@healthupgraded.com
Telefon: 073 - 424 84 00

Svar Enkät till SPF Seniorerna Sörmlandsdistriktet inför regional utvärdering

1. Kan ni berätta om er organisation och vad er verksamhet består i?

SPF Seniorerna är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation med cirka 250 000 medlemmar. Vi driver viktiga förändringar för Sveriges seniorer och påverkar regering och riksdag, såväl som region och kommuner.

Våra prioriterade frågor är äldres ekonomi, hälsa och omsorg, boende och rätt att arbeta.

En viktig fråga för oss är att pensionerna måste följa med i samhällets inkomstutveckling. Det ska också vara en självklarhet med valfrihet i fråga om boende och rätten till vård och omsorg på äldre dagar. I SPF Seniorernas arbete är inflytande, valfrihet och livskvalitet viktiga ledord.

SPF Seniorerna är remissinstans för regeringens förslag som rör äldre i samhället, och vill även lagstadga om pensionärsråd i alla svenska kommuner och landsting.

I Sörmlandsdistriktet är vi aktiva via RPR och KPR i alla kommuner. Lokalt har man månadsmöten, kaféverksamhet, studieverksamhet, hantverksgrupper, boule, bridge, golf, dans, canasta m.m.

Se distriktets hemsida www.spfseniorerna.se/distrikt/sormland samt de 23 lokala föreningarnas hemsidor www.spfseniorerna.se/sok-foreningar/?q=&districtId=1476
SPF Seniorerna Sörmlandsdistriktet har ca 12 000 medlemmar.

2. Vilken allmän roll hade er organisation under pandemins första skede (första halvåret 2020)? På vilket sätt förändrades organisationens prioriteringar och åtaganden under denna tidsperiod?

Sprida information/kunskap om hur myndigheternas råd och restriktioner påverkar våra aktiviteter och verksamhet samt vidarebefordra råd från förbundet SPF Seniorerna. Vi påbörjade en omställning. Från början av maj startade vi en utbildning Bli digital, där vi lärde oss att arbeta med digitalamöten. Totalt 95 förtroendevalda utbildades. Fysiska möten ersattes med telefonkontakter och digitala möten. Informationen spreds via mejl och hemsidor.

3. Har organisationen skapat nya stöttande åtgärder för att tillvarata äldres rättigheter och för att stötta äldre människor under pandemin?

Många av våra lokala föreningar har kontaktat medlemmarna via telefon för att minska ensamheten. Distriktets medlemmar har tillsammans med Eskilstuna kommun, MDH tagit fram en film om digitalkontakt och aktiviteten "fikarummet".
<https://www.spfseniorerna.se/distrikt/sormland/paverkansarbete/valfardsteknik/valfardsteknik-i-virustider/>

4. På vilket sätt, och i vilka frågor, har organisationen verkat för att påverka beslutsfattare under Corona krisen?

Via Regionens Pensionärsråd (RPR) har vi ställt frågor. På grund av restriktionerna ställdes mötet den 18 november in och vi har inte ännu fått svar på våra frågor som var.

☐ Hur arbetar man i regionen för att underlätta för bl.a. äldre i kontakt med 1177 via telefon?

☐ Har det genomförts någon "kundundersökning" angående tillgänglighet och bemötande under senare tid?

☐ Har Region Sörmland några planer på att införa ett högkostnadsskydd för pensionärer gällande glasögon och andra synhjälpmedel?

☐ Har inhyrningen av läkare ökat i Sörmland och vilka åtgärder gör man för att minimera inhyrningen av personal?

☐ Hur registreras samtalen till TeleQ när man uppmanas att ringa nästa dag? Vad gör regionen för att lösa problemen med att tiderna är slut när man ringer till primärvård och specialistmottagningarna

☐ Vad säger regelboken om vilka krav som ställs på VC gällande bemötande och hur följs dessa krav upp?

☐ Vilka rutiner har regionen på efterkontroll i cancervården samt var ska patienten vända sig med sin oro?

☐ Hur klarar Folk tandvården väntetiderna under Corona, vilka extra åtgärder har vidtagits för de äldre med anledning av den uppkomna situationen?

5. Har ni några allmänna observationer avseende pandemins påverkan på äldre människors hälsa och vardag?

De flesta äldre har följt myndigheternas råd och restriktioner. En del och då i första hand de som lever ensamma har den långa isoleringen lett till oro och rädsla. Avsaknad av sociala kontakter har skapat brist på referenser - om jag gör rätt? Massmedias rapportering om dödsfall utan referens till vad som är "normalt" samt att smittspridningen på SÄBO är mycket stor har minskat lusten att flytta dit. Referensen mot normal levnadstid på SÄBO har saknats. Allt detta har skapat rädsla och oro. Psykisk ohälsa och minskad fysisk aktiviteten till följd av att våra lokaler "pensionärernas hus" stängdes av kommunerna. Den minskade fysiska aktiviteten ökar risken för fallolyckor.

6. Under hösten 2020 har det publicerats ett antal rapporter om äldreomsorgen i ljuset av Corona pandemin. Har ni några övergripande synpunkter på följande rapporter:

- o IVO:s fördjupade granskning av vård och behandling på äldreboenden som presenterades i november 2020?
- o Coronakommissionens delbetänkande *Äldreomsorgen under pandemin* (SOU 2020:80)?

Från distriktets sida har vi varit aktiva gentemot media. Med insändare och debattartikel. I maj ställde vi frågan om man kan lita på kommunerna. Detta med tanke att kommunerna och regionen försökte undanhålla och tom med "mörka" relevant information kring smittans utbredning på de särskilda boendena.

I oktober pekade vi på ett allt större sjukvårdsbehov på särskilda boenden inte har följts upp med medicinsk kompetens bland personal och ledning. Det saknas läkare i kommunernas organisation och allt färre sjuksköterskor arbetar i kommunal äldresjukvård. En fast läkarkontakt i tillräcklig omfattning behövs i de särskilda boendena för att skapa kontinuitet. Vi pekade på frågan om ansvaret för hemsjukvården och särskilda boenden skall övertas av regionen eller att hela primärvården i sin helhet skall tas över av kommunerna.

I december lyfte vi fram att kommuner och region kan agera redan nu genom

- en bättre samverkan, så att vården helt utgår från den enskilda personens behov.
- en organisation och ledningsprinciper, där varje enhet måste ha tillgång till tillräckligt antal sjuksköterskor och läkartimmar.
- att äldre har rätt till medicinsk omvårdnad med god kvalitet.
- att utöka antalet allmänläkare och geriatriker i primärvården.
- att minska antalet personer en vårdtagare med hemtjänst möter. Att år efter år få möta mellan 15-20 personer under en 14-dagars period är inte försvarbart!

7. Ser ni några förbättringsmöjligheter gällande regionens hantering av Corona krisen inom äldreomsorgen?

Ledning och styrning

Vi har två huvudmän där samverkan bygger på avtal. Viktigt för patienten att vården hänger ihop oberoende av vem som har huvudansvaret. Man behöver överväga vem som är bäst lämpad att ta hand om sjukvården.

Kompetens

Det behövs kompetenshöjning på alla håll. Inom primärvården behövs distriktsläkare och geriatriker, som förstår hur äldre kroppar förändras med stigande ålder.

Inom kommunen behövs medicinsk kompetens i ledningen. Man behöver överväga att ha fast läkarkontakt för äldreboendena. Andelen sjuksköterskor behöver öka. När det gäller undersköterskegruppen skulle man kunna ha ett antal som får vidareutbildning när det gäller hygien och som kan fungera som hygienombud. De undersköterskor som fungerar som kontaktombud gentemot anhöriga och som har en personlig kontakt med vårdtagaren skulle kunna få en vidareutbildning när det gäller medicin och som i akuta lägen kan hantera syrgas, vätska, smärtlindring etc.

Beredskapslager

Saknaden av lager med skyddsutrustning gjorde att smittspridningen i början av pandemin spreds, då personalen åtminstone i kommunerna saknade sådan. Det borde räcka med ett lager, som skall täcka behovet inom en region.

Följ lagen och den etik som lagen föreskriver

Den som har mest behov av sjukvård skall få det. Ingen insats utan läkarbedömning när det gäller palliativ vård. Information till anhöriga måste fungera

8. Har ni några allmänna idéer och förbättringsförslag om hur äldre hänsynen hade kunnat stärkas inom regionen under Corona pandemins första skede?

Idag kommer man inte in på SÄBO utan att vara i stort behov av omvårdnad och sjukvård. Dvs, man kommer dit i livets slutskede. Man kan då ställa sig frågan vem som är bäst organiserad och har den bästa kompetensen för att lösa uppgiften? Är det primärvården eller kommunerna?

9. Övriga synpunkter som organisationen vill lyfta

Se de äldres behov av vård- och omsorg som en sömlös och kvalitetssäkrad vårdkedja. Det går inte att enbart granska ur ett regions- eller kommunperspektiv

SPF Seniorerna, Sörmlandsdistriktet
Björkvik 2021-01-31

Liliana Assi
Ordförande

Jan-Erik Carlsson
RPR Ansvarig